

زبان فارسی در معرض خطر تهی شدن قرار دارد/ ادبیات ابزار ارتباطات انسانی است

شناسه خبر: ۱۳۴۴۸۳ چهارشنبه ۸ آذر ۱۴۰۲ - ۱۱:۲۵

مصطفی حریری کارشناس و منتقد ادبی در نشست کتاب «فصل توت‌های سفید» گفت: باید با بهره‌گیری از هنر و ادبیات، انقلاب را به نسل جوان و نوجوان امروز به درستی معرفی کنیم باید در داستان شخصیت‌ها را به گونه‌ای تعریف کنیم برای مخاطب باورمند و قابل درک باشد.

به گزارش خبرنگار فرهنگی موج خبر، نشست نقد و بررسی کتاب «فصل توت‌های سفید» به دبیری محمد قائم خانی با حضور سیده عذرا موسوی نویسنده کتاب، مصطفی حریری کارشناس و منتقد ادبی در فروشگاه کتاب به‌نشر تهران برگزار شد.

سیده عذرا موسوی نویسنده کتاب در این نشست گفت: انتخاب این کتاب در جایزه شهید اندرزگو توانسته تا حدودی

به دیده شدن اثر در میان علاقه‌مندان به کتاب کمک کند.

وی با اشاره به شکل‌گیری ایده نگارش اثر در سال 93 اظهار کرد: برای نگارش مطالعات فراوانی انجام دادم و در حین انجام پژوهش‌ها به کتاب سینمای مستند ایران اثر محمد تهامی‌نژاد مراجعه کردم که با تعریفی از سینمای مستند و محدوده هنری آن آغاز می‌شود، سپس تحولات این سینما در پیش از انقلاب و پس از آن بررسی می‌شود در این اثر مستند جستجو از امیر نادری بود که به جستجوی گمشدگان جریانات انقلاب و جوانانی می‌رود که در بحبوحه انقلاب بین ۱۷ شهریور ۵۷ تا پیروزی انقلاب از خانه‌هایشان خارج شدند و دیگر بازنگشتند. در واقعه 17 شهریور همانند واقعه قیام گهر شاد تعداد شهدا مشخص نیست. حکومت، مردم زخمی و مجروح و شهدا را در گورهای دسته جمعی دفن می‌کند. از این رو تناقض‌های زیادی از آمار کشته‌شدگان از سوی حکومت و مردم وجود دارد.

سوژه‌های به نام «شهرنو»

موسوی با اشاره به هدف از نوشتن کتاب «فصل توت‌های سفید» ادامه داد: در تاریخ ایران نیز دهم بهمن سال 1357 مردم به اجتماع و تظاهرات مقابل شهرنو پرداختند. عده‌ای به داخل شهرنو رفتند و برخی خانه‌ها و مغازه‌ها را آتش زدند اما عده‌ای دیگر نیز به مخالفت با این اقدام پرداختند. در این جریان عده‌ای از ساکنان زخمی و دو سه نفر کشته شدند. مأموران آتش‌نشانی اعلام کردند طبق بیانیه‌های قبلی از خاموش کردن آتش‌هایی که مردم نمی‌خواهند از جمله شهرنو خودداری کردند. برخی از جامعه‌شناسان این تظاهرات را انقلاب مردم علیه مردم یاد می‌کنند. من می‌خواستم در کتاب «فصل توت‌های سفید» به این سوال پاسخ دهم که اگر این جریانات رخ نمی‌داد مواجهه مردم انقلابی با ساکنان محله شهرنو چگونه بود و نشان دهم اینکه یک فرد که دچار تحول فردی می‌شود چگونه به تحول اجتماعی نیز دست می‌یابد.

این نویسنده ادامه داد: نگارش اثر در سال 1393 شروع شد. همزمان آغاز تحصیل در دانشگاه وقفه‌ای در نگارش اثر به وجود آورد. این وقفه سبب شد که کتاب از منظر محتوایی و ساختاری عمق پیدا کند و نگاهی نو به اثر داشته باشم. بعد از اتمام نگارش نیز بیش از دو سال فرایند چاپ اثر طول کشید و بالاخره کتاب در بهمن سال 1401 منتشر شد.

ادبیات ابزار ارتباطات انسانی است

مصطفی حریری کارشناس و منتقد ادبی در این نشست به پدیده بازار رمان های انقلابی اشاره کرد و گفت: گاهی برخی نویسنده ها فقط نگارش اثر و چاپ آن برایشان مهم است و در این میان مخاطب را نادیده می گیرند و از زاویه دید کارکردگرا به عرصه ادبیات وارد می شوند در این صورت فرم و خیال در داستان اهمیت ندارد و مخاطب در داستان نمی تواند با شخصیت همراه شود و همذات پنداری کند؛ در حالی که فرهنگ، ادبیات و هنر در قدم اول رابطه اشخاص با انسان است. در مقابل این جریان نیز نویسندگانی دلسوز هستند که انسانیت گرایی را در آثار خود مورد توجه قرار می دهند؛ چرا که ادبیات ابزار ارتباطات انسانی است.

وی ادامه داد: در روند حرکت ایران در صد سال اخیر، انقلاب اسلامی و انقلاب مشروطه در نقاط اوج قرار دارد. ما باید با بهره گیری از هنر و ادبیات، انقلاب و جریان های آن را به نسل جوان و نوجوان امروز به درستی معرفی کنیم. در حال حاضر زبان فارسی به مفهوم عمومی اش در معرض خطر تهی شدن قرار دارد.

حریری ادامه داد: نقطه اوج کتاب «فصل توت های سفید»، خلق صحنه ها است. اگر ما ادبیات را زبان ارتباطی بین انسان ها در نظر بگیریم زمانی یک اثر به اوج می رسد که توانایی توصیف صحنه را داشته باشد. صحنه داستان را زنده و زمینه حرکت کارکترها را ایجاد می کند و گذر زمان را نشان می دهد. این کتاب در میان آثاری که در سال های اخیر منتشر شده از منظر صحنه سازی بسیار پررنگ است. طراحی دقیق، توصیف خوب صحنه ها از نقاط قوت اثر است.

اکت‌ها زنجیره وار رخ می‌دهند و مقابل یکدیگر نیستند. حرکت در صحنه داریم که هم به نوعی سینمایی است و هم به لحاظ ادبیات صحیح است. نویسندگان از حرکت‌ها و مختصات کارکترها برای رفتن از بخشی به بخش دیگر استفاده می‌کند.

حرکت شخصیت به سمت انفعال

این کارشناس ادبی با اشاره به اینکه در پرداخت شخصیت داستانی باید تحول شخصیتی قابل لمس باشد؛ اگر این تحول قابل لمس نباشد ارکان داستان به لرزه می‌افتد، هر چند از عناصر داستانی قوی برخوردار باشد، یادآور شد: باید در ابتدا ضعف و نیازی به شخصیت بدهیم و کل داستان سیر خودآگاهی شخصیت باشد. از این منظر کتاب «فصل توت‌های سفید» پله‌ای برای کارهای بزرگتر است. در این کتاب نوعی عطوفت خواهرانه و مادرانه در پرداخت شخصیت «فروغ» قهرمان داستان دیده می‌شود که باعث می‌شود در برخی موارد شخصیت به سمت انفعال برود.

گفتنی است کتاب «فصل توت‌های سفید» نوشته سیده عذرا موسوی، رمانی با محوریت زندگی یک زن گرفتار در مشکلات و آسیب‌های اجتماعی است که بعد از آشنایی با یکی از مبارزان انقلاب اسلامی برای تغییر مسیر زندگی خود تلاش می‌کند. کتاب «فصل توت‌های سفید» داستان زندگی «فروغ» را روایت می‌کند، اما گاه گذری نیز بر وقایع تاریخی دارد. شخصیت اصلی در بازه زمانی داستان، بر سر یک دو راهی قرار می‌گیرد؛ نمی‌داند به سمتی حرکت کند که جامعه او را به آن سمت می‌کشاند یا به مسیری حرکت کند که برخلاف آن است. از این منظر، داستان زندگی فروغ می‌تواند داستان زندگی هر کدام از آدم‌هایی باشد که پای ماجرای او نشسته و با او همراه شده‌اند. این اثر در سال جاری برگزیده جایزه شهید اندرزگو شده است.

انتهای پیام/

انتهای پیام/